

הזאת", ואת המצוה המיוחדת למלך.

אמר רבה (רבא): אף על פי שהניחו לו אבותיו ספר תורה, מצוה לכל אדם לכתוב ספר תורה משלו. שנאמר "ועתה כתבו לכם את השירה הזאת"²⁶.

ומקשה אביי, מברייטא, שמשמע בה שאין בהדיוט מצוה לכתוב לו משלו. ויכול לצאת ידי חובתו בספר שהורישו לו אבותיו.

איתיביה אביי: שנינו בברייטא: וכותב המלך לו ספר תורה לשמו, שלא יתנאה בשל אבותיו.

ומשמע, מלך, אין! מלך הוא זה שצריך לכתוב ספר תורה לשמו, ואילו הדיוט, לא צריך לכתוב לשמו. וקשה על רבה שאמר שגם הדיוט צריך לכתוב לעצמו?

ומתרץ רבה: עדיין שונה מלך מהדיוט – שהדיוט די לו בספר אחד, וספר זה צריך לכתוב לעצמו, ואילו המלך צריך לכתוב לו עוד ספר, בנוסף על הספר שהיה לו לפני מלכותו.

לא, צריכא, אין צריך לומר על הספר שהיה לו לפני מלכותו, אלא שהברייטא מדברת לשתי תורות, שצריך שיהיו לו. ועל הספר

השני כתבה הברייטא שאינו מתנאה בשל אבותיו.

ומנין שהמלך צריך שיהיו לו שתי תורות? כדתניא כמו ששינו בברייטא אחרת:

נאמר בתורה "וכתב לו את משנה התורה" – ודרשינן, "משנה", מלשון שנים.

לכן כותב לשמו שתי תורות. אחת, שהיא יוצאה ונכנסת עמו למלחמה ובעת שיושב בדין וכשהוא מיסב. ואחת שמונחת לו בבית גזיו.

אותה התורה שיוצאה ונכנסת עמו (עושה²⁷) אותה קטנה ובכתיבה דקה כמין קמיע שהיא קלה לשאת, ותולה בזרועו, שנאמר שאמר דוד המלך: "שויתי ה' לנגדי תמיד כי מימיני התורה שנמצאת בזרועי הימנית, ולכן בל אמוט [אתמוטט]), ועם ספר זה אינו נכנס בה לא לבית המרחץ, ולא לבית הכסא, שנאמר שם בפרשת המלך "והיתה עמו וקרא בו" ודרשינן "וקרא בו", במקום הראוי לקראות בו.

שנינו בברייטא שדרשה "משנה תורה" מלשון "שנים", שבא הכתוב ללמדנו שהמלך כותב לו שני ספרי תורה. ועתה מביאה הגמרא דעת רבי יוסי הדורש "משנה" מלשון

26. וכתבו הראשונים שנדרש מ"לכם". אבל הרמב"ן בספרו מלחמות ה' (סוכה ט' א') כתב דגלמד מ"כתבו".

והנה הרמב"ם כתב לגבי מלך (שם בפרק ג' הלכה א') שאם נאבד לו ספר התורה שיש לו מעת היותו הדיוט הריהו כותב שני ספרי תורה. משמע שסובר שהספר הראשון צריך שישאר ברשותו. ולפי זה מחדש התורת חיים, שאין

יוצאים ידי חובת המצוה לכתוב ספר תורה בספר שהקדישו לבית הכנסת. ועיין באחרונים שהאריכו בזה.

27. המהרש"ל מחק מילים אלו, ועיין לקמן דף כ"ב בהערה.

והרמב"ם לא הביא דבר זה שתולה לו כקמיע. וכתב הרדב"ז שסבר הרמב"ם שאינו